
Témata k SZZ Média, komunikace a filozofie (pro imatrikulaci do roku 2016)

Tato část závěrečné zkoušky vychází z předmětů Barthes a filosofie, Komunikace a moc, Komunikace a městský prostor, Média a filosofie postmoderny I a II, Sociální komunikace I a II, Systémy a média a Sociální komunikace a teorie systémů.

Média a filosofie postmoderny I. a II.

Zkoušející Mgr. Michaela Fišerová, PhD.

1. Jean-François Lyotard. Pojem postmoderna. Konsenzus jako stav diskuse.
2. Jean-François Lyotard. Pojem rozepře. Kritika Habermase.
3. Jean-François Lyotard. Nereprezentovatelné a avantgarda. Kritika Kanta.
4. Michel Foucault. Pojem épistémé. Člověk jako dílo humanitních věd.
5. Michel Foucault. Archeologie a genealogie.
6. Michel Foucault. Pojmy výpověď, diskurs, archiv.
7. Umberto Eco. Otevřené dílo, intertextualita, role čtenáře.
8. Umberto Eco. Meze interpretace. Nadinterpretace.
9. Umberto Eco. Smluvní realismus a problém rozpoznání.
10. Jacques Derrida. Dekonstrukce. Pojmy text, stopa, suplement.
11. Jacques Derrida. Kritika strukturalismu. Pojem différence.
12. Jacques Derrida. Gramatologie. Vztah písma a hlasu.
13. Gilles Deleuze. Pojmy obraz-pohyb, obraz-čas.
14. Gilles Deleuze. Vztah filosofie a filmu. Nové čtení Bergsona a Peirce.
15. Gilles Deleuze. Stávání a imanence. Pojem rizom.

Literatura

- Lyotard, J.-F.: O postmodernismu. Filosofický ústav AV ČR, Praha, 1993
Lyotard, J.-F.: Rozepře. Filosofia, Praha, 1998
Lyotard, J.-F.: Návrat a jiné eseje. Herrmann a synové, Praha, 2002
Eco, U.: Lector in Fabula. Academia, Praha 2010.
Eco, U.: Interpretácia a nadinterpretácia. Archa, Bratislava 1995.
Eco, U.: Kant a ptakopysk. Argo, Praha 2011.
Derrida, J., Texty k dekonstrukci. Archa, Bratislava, 1993
Derrida, J., Gramatológia. Archa, Bratislava, 1999
Derrida, J., Násilí a metafyzika. Filosofia, Praha, 2002
Foucault, M.: Archeologie vědení. Herrmann a synové, Praha, 2002
Foucault, M.: Rád diskurzu. Agora, Bratislava, 2006
Foucault, M.: Slová a veci. Kalligram, Bratislava, 2000
Deleuze, G., Obraz-pohyb. Film I. Národní filmový archiv, Praha, 2000
Deleuze, G., Obraz-čas. Film II. Národní filmový archiv, Praha, 2006
Deleuze, G., Kapitalismus a Schizofrenie 2. Tisíc plošin, Hermann a synové, Praha, 2010

Barthes a filosofie, Komunikace a moc, Komunikace a městský prostor

Zkoušející prof. Marcelli

1. semiológia a jej základné pojmy

Saussurovo a Barthesovo chápanie semiológie. Jazyk, reč, prehovor (mluva); jazyk ako systém; pojem štruktúry

2. znak a jeho komponenty

definícia znaku v semiotike; sémantický trojuholník; bilaterálna koncepcia znaku: znak ako spojenie označujúceho a označovaného; problém referencie; arbitrárnosť znaku; hodnota znaku

3. syntagma a paradigmáta

vzťahy medzi termínmi, binárne protiklady; dve základné osi vzťahov: syntagmatická a paradigmatická; využitie tohto protikladu pri skúmaní umenia a kultúry

4. denotácia a konotácia

plán denotácie a jeho nadstavby: metajazyk a konotácia; objektový jazyk a metajazyk; konotačná semiotika a jej aplikácie pri skúmaní spoločenských fenoménov

5. text, autor, intertextualita

prechod od statických systémov k textu; charakteristiky textu: otvorenosť, decentrácia, pluralita; spochybnenie inštancie autora; pojem intertextuality a jeho aplikácie

6. diskurz

vymedzenie pojmu diskurzu; vzťah pojmu diskurzu k niektorým semiotickým a lingvistickým pojmom (jazyk, reč); pojem výpovede; performatívne aspekty výpovede; vymedzenie diskurznej formácie a diskurzných praktík; rétorické a komunikačné aspekty diskurzu.

7. moc a jej vzťah k diskurzu a vedeniu

vymedzenie pojmu moci; moc, represia, násilie; charakter mocenských vzťahov; represívna koncepcia moci, jej uplatnenie a kritika jej východísk; produktívne efekty mocenského pôsobenia; moc a diskurz

8. panoptické usporiadanie a jeho funkcie

charakteristika panoptika; panoptická moc a jej prejavy v spoločnosti; účinky panoptického usporiadania na formovanie ľudí; pojem elektronického panoptika

9. siet', rizom a deteritorializácia

základné štruktúry dialogických médií: kruh a siet'; charakteristiky sieťových usporiadaní, zmiznutie protikladu centrum-periféria; model rizomu a jeho aplikácie; nové chápanie vzťahu k miestu a teritóriu; deteritorializácia v komunikačných sietach, teleprítomnosť

10. digitálna telekomunikácia a mestský priestor

prejavy telekomunikačných procesov v usporiadaní mestského priestoru; prenikanie kyberpriestoru a architektúry; virtuálny priestor ako doplnok fyzického priestoru; význam novej spoločnosti, e-topia; pojem kolektívnej inteligencie

Sociální komunikace a teorie systémů

Základní literatura:

Niklas Luhmann: Sociální systémy (dále např. Mucha: Simulace, systémy a kontingence)

Tematické okruhy:

1. Kontingence (nahodilost) a diferenciace
2. Autopoiesis, nové paradigma systémové teorie
3. Sociální systémy, historie, funkční systémy (vyjmenovat)
4. Selekcce a evoluce
5. Systém a prostředí (okolí)
6. Luhmannovo pojetí komunikace v systémové teorii + komunikace a jednání
7. Komplexita a redukce komplexity